Parallelsessie Beraad & Advies 11 september 2025
Wijzigen omgevingsplan, bodemregels
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	mevrouw P. de Groot
Griffie:	de heer S. Vink
Notulist:	mevrouw J.M. Kiep-de Jongh
Raadsleden/ fractieassistenten:	
Stadsbelang:	de heer D. van Veen
Democraten Gorinchem:	de heer K. van Willigen
PvdA:	vertegenwoordigd door D66
VVD:	de heer N. Andressen
ChristenUnie/SGP:	de heer H. Heikens
	de heer A. Krol
Gorcum Actief:	mevrouw E. Hamann
D66:	de heer R. Le Noble
CDA:	de heer P. Kuijten
SP:	de heer A. van Houwelingen
Portefeuillehouder:	de heer M. de Boer
Ambtelijke ondersteuning:	de heer D. Rumpff

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

Wijzigen omgevingsplan, bodemregels

De bodemregels zijn het eerste onderdeel van de invulling van het Omgevingsplan van Gorinchem. Naast landelijke regels is ook het regionale bodembeleid van Zuid-Holland Zuid opgenomen. Er zijn zienswijzen ontvangen van het Waterschap en Heros Sluiskil.

Wethouder De Boer geeft aan dat er geen I&O heeft plaatsgevonden over de bodemregels. De bodemregels zijn opgenomen in de bruidsschat, de set aan regels van het Rijk om op te nemen in het omgevingsplan. De regels vanuit de Regio waren niet geschikt om één op één op te nemen vanwege lessen uit het verleden in het kader van bodemvervuiling (Chemours PFAS) en staalslakken (Spijk). In november 2023 is voorgesteld een voorbereidingsbesluit te treffen als mogelijkheid om de toepassing van deze stoffen te bevriezen in afwachting van nieuw beleid. In de nieuwe bodemregels worden voorstellen gedaan met betrekking tot deze stoffen. Er is met tien gemeenten samengewerkt om te voorkomen dat in elke gemeente een ander beleid geldt en om duidelijkheid te bieden aan marktpartijen en aannemers. Naar aanleiding van het voorbereidingsbesluit is voorgesteld om tot een totaalverbod van staalslakken te komen. Dit is juridisch niet haalbaar gebleken, hiervoor moet een rijksbesluit genomen worden. Gekeken is wat er wel gedaan kan worden om de gezondheid en het milieu in de gemeente zo veel mogelijk te beschermen via een vergunningstelsel waarbij enerzijds aan de voorkant wordt gekeken naar toetsbare maatregelen om te voorkomen dat er eventueel milieuverontreiniging ontstaat en anderzijds dat eigenaar en opdrachtgever verantwoordelijk worden gehouden op het moment dat het misgaat.

Mevrouw Hamann vraagt wat er gebeurt in het geval de eigenaar failliet is en de gemeente een vergunning heeft afgegeven zoals in Spijk en stelt voor helemaal geen staalslakken te gebruiken.

Wethouder De Boer reageert dat dit het beginpunt was bij het formuleren van de regels waarbij de conclusie is getrokken dat de gemeente dit verbod helaas niet kan opleggen. De gemeente stelt een vergunningplicht in met aan de voorkant toetsbare regels en een plan welke maatregelen worden genomen om uitdroging in de komende 100 jaar te voorkomen waarbij zowel de eigenaar van de grond als de opdrachtgever tekenen. Dit maakt dat (kleinere) aannemers niet met dit soort stoffen zullen gaan werken vanwege de zorgplicht waarvoor zij hebben getekend. Hij veronderstelt dat dit alleen gedaan wordt door grote bouwbedrijven die vervolgens daadwerkelijk verantwoordelijk gehouden kunnen worden.

De heer Andressen is blij dat milieu en gezondheid prioriteit krijgen. PFAS en staalslakken baren zijn fractie zorgen. Als de rijksoverheid aangeeft dat de gemeente dit niet kan verbieden dan is dat niet anders en is het goed dat de regels zo streng mogelijk zijn. Hij vraagt of er inzicht is in wat er tot op dit moment in Gorinchem gebruikt is.

De heer Van Willigen had vijf jaar geleden nog nooit van PFAS gehoord, maar wat wij nu niet weten, weten wij morgen wel. Hij informeert of Gorinchem voorbereid is op mogelijke risico’s en vraagt of lokaal een clausule opgenomen zou moeten worden die het mogelijk maakt dat bij vernieuwde kennis zaken aangepast kunnen worden.

De heer Krol informeert of vanwege de situatie met Chemours in de Regio de strengste normen van Nederland gesteld worden. Voor het Waterschap kan spanning tussen verschillende belangen ontstaan. Hij vraagt of er grote issues in beeld zijn die mogelijk moeilijk liggen.

De heer Van Veen begrijpt dat het beoogd effect is voorkomen dat er schade ontstaat voor mens en natuur. Bij de risico’s wordt aangegeven dat een aanvraag niet getoetst kan worden, maar dit is ook het geval als de regels niet worden aangescherpt.

De heer Le Noble vraagt of er iets gezegd kan worden over de positie van Gorinchem binnen de groep van tien gemeenten.

Wethouder De Boer reageert dat in het verleden bij de aanleg van bruggen en wegen staalslakken zijn gebruikt in heel Nederland, maar er is geen uitputtend overzicht. Aannemers hoeven dit niet te melden in een vergunning.
De vraag over het tussentijds intrekken van de vergunning is legitiem. Voor Chemours is de vraag gesteld of het bedrijfsproces nog op dezelfde manier mag doorgaan. Het intrekken van een vergunning is nooit zonder consequenties vanwege bedrijfsbelangen. In theorie is het mogelijk om een vergunning in te trekken, maar daarvoor moeten wel zwaarwegende argumenten aangedragen worden. Als zich nieuwe kennis aandient over een gebruikte stof of een stof die op dat moment gebruikt wordt, moet het politieke gesprek daarover aangegaan worden. Desgevraagd geeft hij aan over het opnemen in de vergunning dat hij dit moet navragen, zijn eerste gevoel is dat dit complex is.
Hij bevestigt dat de Regio het strengste beleid van Nederland heeft, maar tegelijkertijd wordt deze ontwikkeling ook door andere Regio’s gevolgd. Er is volop discussie rondom dit soort stoffen.

De heer Krol vroeg ook of er voor het Waterschap nog moeilijk verteerbare stukken resteren.

De heer Andressen informeert of de gemeente West Betuwe ook bij het opstellen van de regels is betrokken.

Wethouder De Boer vervolgt dat het opstellen van de bodemregels binnen Zuid-Holland-zuid is opgepakt, dit is ook het werkgebied van de Omgevingsdienst. Het bodembeleid is voor nieuwe aanvragen, maar formuleert geen oplossing voor het verleden.

De heer Andressen merkt op dat het nuttig is om afstemming te hebben met de buurgemeenten.

Wethouder De Boer bevestigt dat een situatie in de buurgemeente effect kan hebben op de eigen inwoners. Hij neemt de suggestie ter harte en neemt contact op met West Betuwe om de lijn toe te lichten en te adviseren om deze ook te hanteren.
Stadsbelang wees op de risico's. Hij verzoekt om verduidelijking.

De heer Van Veen licht toe dat aangegeven wordt dat een aanvraag voor een omgevingsvergunning niet getoetst kan worden aan bepaalde gehalten in de bodem. Bij verhoogde gehalten is het niet mogelijk om saneringsmaatregelen voor te schrijven. In zijn optiek was dit risico al aanwezig.

Wethouder De Boer verduidelijkt dat dit bezien moet worden in de context van voor de beschermingsregels. In 2023 is een voorbereidingsbesluit genomen waarin tijdelijk de bodemregels en de toepassing van dit soort stoffen is bevroren. Een dergelijk besluit heeft een werking van anderhalf jaar en daarna wordt teruggevallen op het oude beleid. De situatie zou zich kunnen voordoen dat er op dat moment geen vigerend beleid is waarin getoetst kan worden op de toepassing van dit soort stoffen. Het is belangrijk dat deze nieuwe regels geïmplementeerd worden omdat anders wordt teruggevallen op de oude regels waardoor er onvoldoende grip is op de toepassing van stoffen.
De totstandkoming van deze regels was op basis van gelijkwaardigheid voor alle gemeenten. Hij ziet voor de toekomst geen grote verschillen in de risico's op bodemverontreiniging. De situatie bij Chemours raakt Gorinchem zijdelings. Recent zijn bepaalde stoffen aangetroffen in moestuinen. Dit wordt nader onderzocht en bewoners worden geïnformeerd over hun handelingsperspectief.
De regels gaan ook over de verplaatsing van verontreinigde grond. In het werkgebied van het Waterschap is behoorlijk wat slib met verontreiniging aanwezig in sloten en boezems. Er is een zienswijze ingediend bij alle gemeenten. Verwacht wordt dat daar in goed overleg uitgekomen wordt. Op dit moment ziet hij geen aanleiding in de zienswijze om de ambitie naar beneden bij te stellen.

Mevrouw Hamann is blij met de strengere regels die het onaantrekkelijk maken voor het bedrijfsleven om dit soort stoffen te gebruiken bij werkzaamheden, maar het ook moeilijk maken voor gemeenten om een vergunning te verlenen. Het is een goede suggestie om dit ook met de andere buurgemeenten op te nemen aangezien vanwege falend overheidsbeleid deze stoffen gewoon nog gebruikt mogen worden. In Spijk is een ernstige situatie ontstaan waarvan de gemeente het reinigen niet kan betalen. Gorinchem loopt hier risico en heeft daarom de gemeente West Betuwe verzocht om metingen van de lucht- en bodemkwaliteit die richting Gorinchem komt. Hierop is nog geen reactie gekomen en dat is onbehoorlijk. Maandenlang stond de wind vanuit Spijk richting Gorinchem maar het is niet bekend wat er over Gorinchem heen gekomen is en het is niet bekend wat er terecht is gekomen in het grondwater. Zij hoopt dat het omgevingsplan op de voorgestelde wijze aangepast kan worden en merkt het voorstel als hamerstuk aan.

De heer Krol is blij met de strengere normen en neigt naar hamerstuk. Zijn fractie wil nog wel gevoel krijgen hoe onoverkomelijk één en ander is voor het Waterschap, er moet geen onwerkbare situatie ontstaan in het uitvoeren van de kerntaken. De heer Van Willigen stelt voor een clausule in te bouwen voor zaken die nu nog niet te voorzien zijn maar zich wel kunnen voordoen. Hij snapt de gedachte maar twijfelt of dit het juiste instrument is.

De heer Van Willigen corrigeert dat hij niet met een voorstel komt, het was meer een gedachte omdat de gemeente waar Chemours gevestigd is geen mogelijkheden tot handhaving heeft om in te spelen op het verleden. Voor staalslakken geldt hetzelfde en in de rivieren bij Gorinchem ligt heel veel Rotterdams havenslib dat gegarandeerd vervuild is. Hij begrijpt de juridische consequenties voor het opnemen van een clausule, de andere

gemeenten zullen hierin moeten meegaan en daarom laat hij het bij een brainwave of de gemeente hier iets mee kan. Voor zijn fractie is dit een hamerstuk.

De heer Kuijten sluit zich aan bij het aanmerken als hamerstuk.

De heer Andressen geeft aan dat het ook voor zijn fractie een hamerstuk is. Hij vraagt of bij de uitgifte van de kavels voor Groote Haar de nieuwe bodemregels gelden.

De heer Van Veen zegt dat het ook voor zijn fractie een hamerstuk is.

De heer Le Noble spreekt zijn complimenten uit voor de keuze om dit gezamenlijk met gemeenten uit Zuid-Holland-zuid op te stellen; hamerstuk voor D66 en PvdA.

De heer Van Houwelingen geeft aan dat ook zijn fractie zich kan vinden in de aanscherping. Hij kan zich vinden in de opmerking van mevrouw Hamann aangaande het uitblijven van een reactie vanuit West Betuwe over de staalslakken en steunt de oproep.

Wethouder De Boer reageert dat wanneer de raad instemt met de nieuwe bodemregels in de eerstvolgende raadsvergadering deze van toepassing zijn vanaf 23 november aanstaande voor alle toepassingen op het grondgebied dus ook voor Groote Haar mits er geen beroep wordt aangetekend.
Bij de PPN heeft hij zich al stevig uitgelaten over de manier waarop één en ander met betrekking tot de staalslakken verloopt en dit is nogmaals kenbaar gemaakt aan West Betuwe waarbij wederom het aanbod is gedaan om in gesprek te gaan. Hij hoopt dat dit moment op korte termijn geagendeerd wordt zodat de raad de vragen aan de verantwoordelijken kan stellen.
Als nabrander meldt hij dat er in de regels geen clausule opgenomen kan worden, een vergunning wordt wel of niet afgegeven. Het intrekken van een vergunning vraagt om een goede onderbouwing. In voorkomende situaties wordt het politieke gesprek gevoerd.

De voorzitter concludeert dat het stuk unaniem als hamerstuk wordt aangemerkt voor de raadsvergadering van 25 september.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor de inbreng en sluit de vergadering.

Toezeggingen:
Er zijn geen toezeggingen gedaan.